



## STANOWISKO KOALICJI KLIMATYCZNEJ

### w sprawie adaptacji gospodarki i społeczeństwa polskiego do zmian klimatu.

Problem przystosowania się do zmian klimatu w ostatnich latach systematycznie zyskuje na znaczeniu – w miarę rozwoju wiedzy na temat wpływu tych zmian na gospodarkę i społeczeństwo w różnych regionach świata. Wiadomo już, że bez względu na działania mające na celu ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, także Polska nie uchroni się przed negatywnymi skutkami ocieplenia klimatu. Konsekwencje dla rozwoju społeczno-gospodarczego naszego kraju mogą być bardzo poważne. **Dlatego też Koalicja Klimatyczna apeluje o stworzenie przez polski rząd krajowego programu adaptacji do zmian klimatu.**

Świadomość konieczności właściwego przygotowania się na skutki zmian klimatu była przyczyną przygotowania przez Komisję Europejską BIAŁEJ KSIĘGI „Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania”<sup>1</sup>. Podkreślono w niej, że zmiany klimatu spowodują różne regionalne konsekwencje, co oznacza, że większość środków adaptacyjnych będzie musiało zostać podjętych na poziomie krajowym i regionalnym. By wypełnić zawarte w niej rekomendacje, Polska musi stworzyć krajowy program adaptacji, który powinien stać się integralną częścią nowej ambitnej polityki klimatycznej państwa.

Koalicja Klimatyczna zwraca się z apelem do Rządu RP o podjęcie w trybie pilnym prac nad przygotowaniem tego dokumentu, wskazując jednocześnie, że:

- podstawą programu adaptacyjnego powinna być rzetelna ocena kosztów przeprowadzenia działań adaptacyjnych, a także strat, które powstałyby w przypadku ich zaniechania;
- program adaptacyjny powinien obejmować przede wszystkim działania w sektorach najbardziej narażonych na skutki zmian klimatu, takich jak gospodarka wodna i ochrona wybrzeża morskiego, ochrona zdrowia, rolnictwo i leśnictwo:
  - w zakresie gospodarki wodnej niezbędne będzie określenie, które obszary naszego kraju są najbardziej narażone na występowanie przedłużonych okresów suszy i deficytu wody, przeciwdziałanie pogarszaniu się jakości wody na skutek wzrostu temperatury (wzrost ryzyka skażenia), promowanie rozwiązań innowacyjnych zmniejszających zużycie wody w procesach przemysłowych, itp.;
  - w zakresie ochrony wybrzeży niezbędne będzie zidentyfikowanie obszarów najcenniejszych, które muszą być bezwzględnie chronione (np. porty, miasta, obiekty przemysłowe, obszary depresyjne). Innego podejścia wymagać będą strefy, które mogą być chronione w ograniczonym stopniu (np. Półwysep Helski lub Mierzeja Wiślana).

<sup>1</sup> KOM(2009)147 wersja ostateczna; 1.04.2009

Tam konieczne mogą okazać się takie przedsięwzięcia, jak np. budowa estakad, ochrona miejscowości lub nawet częściowe przesiedlenie ludności;

- w ochronie zdrowia zmiany klimatu oznaczają np. konieczność przygotowania służby medycznej do reagowania na zwiększoną zachorowalność i śmiertelność powiązaną z wysokimi temperaturami, a także rozpoznawania i umiejętnego leczenia przypadków chorób charakterystycznych dla krajów tropikalnych, które mogą pojawić się w Polsce;
  - w rolnictwie konieczne będzie m.in.: wprowadzenie nowych rodzajów upraw; przygotowanie służb weterynaryjnych i rolniczych do zwalczania nowych chorób zwierząt i roślin, zapewnienie skutecznej ochrony gleb rolniczych i zwiększanie ich odporności na erozję i przesuszanie, wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia upraw ze względu na wzrost częstotliwości występowania anomalii i ekstremalnych zjawisk pogodowych;
  - w leśnictwie niezbędne będzie np. skorygowanie strategii hodowlanych ze względu na przesuwanie się zasięgu występowania gatunków oraz uwzględnienie wzrostu zagrożenia pożarowego, występowania masowych pojawów szkodników leśnych i utraty bioróżnorodności w metodyce monitorowania ekosystemów leśnych i zasadach zbierania danych o pożarach lasów;
- adaptacji do zmian klimatycznych nie należy traktować jako wydzielonego tematu. By strategia adaptacyjna miała szansę zostać skutecznie wdrożona, musi zostać włączona do procesu decyzyjnego w wielu obszarach. Musi zostać uwzględniona w przepisach prawnych, standardach technicznych, procedurach postępowania, itp. Przykładowo niezbędne są zmiany w przepisach dotyczących planowania przestrzennego, posadowienia lekkich budowli, mocowania dachów czy też przepustowości systemów odprowadzających wody deszczowe, ze względu na zwiększoną siłę wiatru i intensywność opadów;
  - program adaptacji powinien także zawierać komponent szerokiego upowszechniania wiedzy, podnoszenia poziomu świadomości społecznej oraz wspierania obywatelskich inicjatyw oddolnych.
  - ze względu na znaczenie programu dla jakości życia społeczeństwa, zakres problemów do rozwiązania i potencjalnie wysokie koszty adaptacji, podczas tworzenia programu należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby samorządów lokalnych i grup najbardziej narażonych, przede wszystkim tych już marginalizowanych.

Jednocześnie niezbędna jest weryfikacja lub opracowanie i wdrożenie planów szybkiego reagowania na wypadek katastrof klimatycznych (powodzie, susze, fale upałów, huraganowe wiatry<sup>2</sup>), aby instytucje publiczne były przygotowane do niesienia natychmiastowej pomocy poszkodowanym.

---

<sup>2</sup> Wg Europejskiej Bazy Danych o Gwałtownych Zjawiskach Atmosferycznych (European Severe Weather Database) w Polsce w 1991 r. zdarzyło się tylko jedno tornado, w 1996 r. – siedem, w 2001 r. – osiem, a w 2006 r. aż 52. Z raportu Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego wynika, że również liczba katastrof budowlanych spowodowanych wiatrem rosła z roku na rok: w 2006 r. było ich 55, w 2007 - 401, a w 2008 już 1000.



Koalicja Klimatyczna uznaje za niezbędne zapewnienie stabilnych ram finansowania działań wynikających z wdrażania krajowego programu adaptacji. Powinny one być finansowane ze środków uzyskiwanych w ramach instrumentów polityki klimatycznej, takich jak Program Zielonych Inwestycji (Green Investment Scheme, GIS) oraz sprzedaż uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Nie można też zapominać, że ryzyko klimatyczne nie będzie równomiernie rozłożone w skali globalnej. Najbardziej dotknięte zostaną kraje rozwijające się, położone w strefie tropikalnej i zwrotnikowej oraz małe państwa wyspiarskie. Polska nie może uchylać się od odpowiedzialności i solidarności globalnej. Dlatego też powinna aktywnie włączyć się w realizację i finansowanie programów adaptacyjnych w najbardziej potrzebujących i najbiedniejszych krajach, stosownie do swojej odpowiedzialności za zmiany klimatu, wynikającej z wysokiej emisji gazów cieplarnianych oraz swoich możliwości gospodarczych.

